

Gotların Anayurdu ve Kökeni

Origin of the Goths and Their Homeland

Mert KOZAN*

Öz

Gotlar, Güney İskandinavya'nın Gotland bölgesinde ortaya çıkmış bir kavimdir. II. yüzyıldan itibaren Scythia, Dacia ve Pannonia'da yaşamışlar, III. ve IV. yüzyıllarda Doğu Roma İmparatorluğu'nun topraklarını yağmalamışlar ve Aryanizmi benimsemişlerdir. İki Got kralından biri Roma İmparatoru'nun tahtına oturmuş, diğeri ise İspanya ve Galya'nın önemli bir bölümünü denetimi altında tutmuştur. 15. yüzyılda son Gotların ikamet ettiği Kırım'ın 1475'te Osmanlılar tarafından fethi ile bu büyük ulusun siyasi varlığı sona ermiştir. Artık Got adı sonsuza kadar Avrupa siyasi tarihinden silinmiştir. Ancak Avrupalıların hafızasında ve folklorlarında izleri halen devam etmektedir.

Gotların köken tartışmaları, tarih boyunca pek çok yazarı düşündürmüş ve bu konuda araştırmalar ve incelemeler yapmaya itmiştir. Bununla birlikte bu tartışmalar yalnızca kişi bazında kalmamış aynı zamanda toplumlar ve toplumların ötesinde devletler bazında da tartışılmıştır. Köken konusu hakkında yazılmış eserlerin dışında ya konsillerde bu konular hararetli bir şekilde tartışılmış ya da bizzat bu konunun görüşüldüğü konsiller toplanmıştır. Tartışmalar günümüzde de halen devam etmektedir. Makalemizdeki temel amaç tarihi kaynakların ışığında Gotların kökeni ve ana yurtlarını incelemektir. Yöntem olarak ilk önce tarihi kaynaklar incelenmiş ve kaynaklara Gotların nasıl yansıdığı üzerinde durulmuştur. İkinci olarak günümüze kadar halen güncelliğini korumuş tartışmalara yer verilmiş ve detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gotlar, Köken, Anayurt, İskandinavya, Mit

Abstract

The Gothic tribes emerged in the Gotland region of Southern Scandinavia. They lived in Scythia, Dacia and Pannonia since the II. Century. In the III and IVth century, they plundered Byzantine Empire's lands and adopted Arianism. One of the two Goth Kings ascended the throne of Caesar and the other one governed an important

---

* Arş. Gör. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü, Ortaçağ Tarihi. mertko85@hotmail.com.

part of Spain and Gaul. After this, in 250 years period, this sovereignty collapsed. With the conquest of Crimie, which is last residence of the last Goths in XVth century, by the Ottomans in 1475, the political existence of the Goths ended and the Goth name was wiped away from European political history forever. However, their traces still remains in the minds and folklore of the Europeans.

The debates on the origins of Goths concerned many writers throughout the history and led them to do researches and investigations on the subject. This subject was not only debated by the writers, but also debated by the societies and also states. Apart from the books written on the subject, some councils were organized and the subject is debated passionately in these councils. These debates still continues nowadays. The main purpose of our article is to study the origins of the Goths and their homelands in the light of the historical sources. In the article, methodologically, first of all, the historical sources are examined and the reflections of Goths to these sources are emphasized. Secondly, the debates which kept its actuality are included and studied in detail.

Key Words: Goths, Origin, Homeland, Scandinavia, Myth

Giriş

Got Tarihi ile ilgili çıkan ilk eser Henry Bradley'in "The story of the Goths, from the earliest times to the end of the Gothic dominion in Spain"¹ adlı eseridir. Bu eser oldukça geniş bir perspektifte Got tarihini incelemiş ve Got tarihi çalışanları için başvuru eseri olmuştur. Günümüzde yapılan arkeolojik çalışmalar neticesinde Got tarihi ile ilgili bilgilerimiz daha da artmıştır. Özellikle İspanya, Fransa, Ukrayna ve Polonya'da yapılan kazılar neticesinde önemli arkeolojik bilgiler edinilmiş, bunun neticesinde de bilgi haznemiz son derece genişlemiştir. Bu arkeolojik çalışmalar günlük yaşam ile ilgili önemli detaylar vermektedir. Ancak Bradley eserini ortaya koyduğunda maalesef bu bilgilerden habersizdi. Elbette Got Tarihi ile ilgili bilgilerimiz yalnızca arkeolojik buluntular ile sınırlı değildir; aynı zamanda tarihe tanıklık etmiş yazılı belgelerimiz de mevcuttur. Bu konuda bizim de makalemizin önemli bir bölümünü oluşturan iki kaynak ön plana çıkmaktadır. Bunlardan biri Jordanes'in "Origins and Acts of the Goths/Gotların Doğuşu ve Kökenleri"² diğeri ise makalemizin ana konusu olan Cassiodorus'un "Variae" adlı eseridir³.

¹ Henry Bradley, "The Story of the Goths: From the earliest times to the end of the Gothic Domination", 1888.

² Jordanes, *Gothengeschichte*, überfehlt: Dr. Wilhelm Martens, Leipzig, 1884; Jordanes. *The Origin and Deeds of the Goths*, translated by C. Mierow, Princeton University Press, 1908.

³ Cassiodorus, *Cassiodori Senatoris variae*. Edited by Th. Mommsen, Berlin, 1894.

Got Tarihini ele alan modern yaklaşımlar, yukarıda adı geçen Jordanes'in *Getica*'sı ile biçimlenmiştir⁴. İ.S. 550'de Konstantinapolis'te yazılan kitap eşi olmayan bir belge niteliğindedir. Eser Latince kaleme alınmıştır. Ancak Yazarın kendisi Got kökenlidir. Yazarın kitabını yazarken kullandığı ana kaynak 520'lerde Ostrogot İtalya'sında Büyük Theodorik'in sarayında Cassiodorus tarafından kaleme alınan ama artık kayıp olan Got Tarihi kitabıdır⁵. Gotların kökeni ve ilk tarihleri sorunu farklı yüzyıllarda bilimsel nitelikli pek çok araştırmaya konu teşkil etmiştir. İsveç Kralları, Habsburg hükümdarları, romantik Germen milliyetçileri ve Nazi İmparatorluğu, Got tarihinden yararlanmış ve bu tarihi kendi amaçları doğrultusunda kullanmışlardır⁶. Ancak bilim, bilindiği gibi her dakika, her saniye kendine yenilikler katan bir unsurdur. Elbette bu tarih bilimi için de geçerlidir. Özellikle II. Dünya Savaşı'nın ardından Got tarihi açısından kaydedilen ilerlemeler son derece umut vericidir. Sürdürülen arkeolojik kazılar bize son derece önemli bilgiler vermektedir. Bu çalışmalar sayesinde erken Got tarihi ile ilgili bilgi dağarcığımız gelişmiştir.

Got adına tarihte ilk kez günümüz Polonya'sını işgal ettikleri İ.S. I. yüzyıl'da rastlıyoruz⁷. Buradan Got olarak adlandırılan toplulukların 700 yıllık bir süreç içerisinde Kuzey Polonya'dan başlayıp Atlantik kıyılarına, Ukrayna'dan İtalya'ya kadar son derece geniş bir coğrafyaya yayıldıklarını görmekteyiz⁸. Göz alıcı anıtlar bu yayılmanın ilk göstergeleridir. Büyük Theodorik'in mozolesi bugün halen Ravenna'da ayakta durmaktadır⁹.

Gotlar yüzyıllar boyunca Avrupa medeniyetini etkilemişler; Got kralları düzenli olarak Ortaçağ Kahramanlık şiiirlerinde boy göstermişlerdir. *Nibelunglied*'de boy gösteren Bernli Dietrich esasında Büyük Theodorik'in ta kendisidir¹⁰. Got mirası pek çok toplum tarafından paylaşılmamaktadır. Örneğin bugün İsveç Hanedanlığının Kraliyet Arması üzerinde resmedilen 3 kraldan ikincisi, onun Got Tacı üzerindeki hak iddiasını göstermektedir¹¹. Bu *Regnum Gothorum*'u temsil etmektedir. Elbette bu, tarihte yaşanmış olan bir

⁴ Jordanes, *Gothengeschichte*, überfehlt: Dr. Wilhelm Martens, Leipzig, 1884.

⁵ Konu için bkz: Peter Heather, *Gotlar*, Çev. Erkan Avcı, Phoenix Yayınları, İstanbul, 2012.

⁶ Bu konu için bkz: Gustaf Kossinna: *Die deutsche vorgeschichte eine hervorragend nationale wissenschaft Die Indogermanen*. Ein Abriss, Berlin 1921.

⁷ Peter Heather, *Empires and Barbarians: Migration Development and the Birth of Europe*, Pan Books, 2009. s 25.

⁸ Herwig Wolfram, *History of the Goths*, University of California Press; First Edition edition, 1990.

⁹ Deborah Maukopf Deliyannis. *Ravenna in late antiquity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.

¹⁰ Henry Bradley, *a.g.e*, s. 171.

¹¹ Sveriges, Götes och Vendes Konung, yani Biz İsveç, Gotlar ve Vendtlerin Kralıyız. 1973 yılına kadar çıkartılan bütün yasalar bu cümleyle başlamaktadır. Konu için ayrıntılı olarak bkz: Byron J. Nordstrom, *Scandinavia since 1500*. University of Minnesota Press, 2000.

tartışmayı akla getirmektedir; bu da Gotların mirasçılarının İsveçliler mi yoksa Avusturyalılar mı olduğu tartışmasıdır. Tarihin belli dönemlerinde bu tartışma alevlenip sönmektedir. 1431 yılında gerçekleştirilen Basel Konsili'nde bu durum iyice açığa çıkmıştır. Basel Konsilinde İsveçliler ve Avusturya Habsburgları kimin Gotların gerçek mirasçısı olduğu yönünde tartışmalarda bulunmuşlardır. Bundan bir yüzyıl sonra ise yine Habsburgluların resmi tarihçisi olarak bilinen Wolfgang Lazius Gotların Karadeniz'den İspanyaya kadar olan göç bölgesi için “Artık bu topraklarda var olan ülkeler hiç olmadığı kadar Habsburgluların çatısı altında birleşik durumdadır” demiştir. Uppsala Üniversitesi Profesörü Olaus Rudbeck (1630-1702) ise çok daha ilginç bir görüş ortaya atmıştır. Ona göre Plato'nun Atlantis'i Gotların İsveç'idir. Kendisi bizzat kazıların başında bulunduğu eski Uppsala'da Akropolis ve bir tapınak keşfetmiştir. Bu tapınağın Apollo'nun tapınağı olduğunu ileri sürmüştür. İddiaları bununla da sınırlı kalmamıştır. Yunan etnografisi çalışmalarında bulunurken Kuzey'den örnek vermiştir. Ona göre kuzeyde insanlar son derece sağlıklı ve zengindi. Öyle ki erkekler 60 yaşına kadar çocuk yapabiliyor kadınlar ise 50 yaşına değin çocuk doğurabiliyorlardı. Onun öğrencileri olan Montesquieu ve Chateaubriand'da Jordanes'i referans göstererek Gotların Scandzasını şöyle tanımlamışlardır “officina gentium aut certe velut vagina nationum” yani kabileler fabrikası ve kesinlikle ülkelerin anası. Montesquieu'nün Gotlarla ilgili söylediği tek söz de bu değildir. Yine Montesquieu, “Gotlar, Roma İmparatorluğunu ele geçirecek dünyanın her yanına monarşi ve özgürlükleri yaymıştır” demektedir¹².

Gotların mirası yalnızca bu da değildir. Got Krallıklarının bir zamanlar, bugünkü Polonya, Ukrayna ve Rusya'nın bir bölümünde hüküm sürmüş olmaları Nazilerin bu bölgeye olan arzularını da körüklemiştir. Öyle ki II. Dünya Savaşı'nın başlarında Polonya'nın Naziler tarafından işgalinin ardından Gdingen Lima'nın adı “Gotshafen” yani Gotların Limanı olarak değiştirilmiştir¹³. Ayrıca Nazilerin Rusya'nın iç bölgelerine doğru ilerlemeleri neticesinde Sivastopol Limanı'nın adı da “Theodrik's Hafen” olarak değiştirilmiştir¹⁴.

¹² Herwig Wolfram, *History of the Goths*, s.2.

¹³ Herwig Wolfram, *a.g.e*, s. 3.

¹⁴ *A.g.e*, s.3.

Gotların İlk Anayurdu ve Kökeni

Gotların kökeni hakkında yapılan tartışmalar İlk Çağ'da Got yazarı Jordanes tarafından ortaya konmaktadır¹⁵. Jordanes, *Getica*'da şu ifadelere yer vermiştir:

“Gotların epeyce zaman önce başlarında Berig isminde bir kral ile arıların kovanlarından birden bire fırlaması gibi ya kavimlerin fabrikası ya da ülkelerin anası gibi olan Scandza Adası'ndan¹⁶ çıktıkları söyleniyor. Gemilerinden inince ayak bastıkları topraklara hemen kendi adlarını verdiler. Buraya günümüzde dahi Gothiscanza¹⁷ denmektedir. Daha sonra buradan Ulmerugi'de¹⁸ Okyanus kıyılarındaki meskenlerine geldiler. Burada hüküm süren diğer kavimlerle mücadeleye giriştiler ve bunun sonucunda burada bulunan Vandalları topraklarından sürdüler. Berig'in ardından hükmeden 4 kraldan sonra Gadaric'in oğlu Filimer tahta geçti ve kendisi Berig'den sonra gelen 5. kraldı. Sayıları artmıştı dolayısıyla Filimer bir karar vererek Got ordusunun aileleriyle birlikte göç etmesine karar verdi. Kendilerine uygun evler ve boş araziler arıyorlardı. Kendi dillerinde Oium¹⁹ denilen İskitya bölgesine geldiler. Buradaki zenginlik onları mutlu etti. Söylentilere göre henüz ordunun yarısı bu topraklara geçmeden üzerlerinden geçtiği köprü çökmüş ve sulara gömülmüş, bir daha hiç kimse ne ileri gidebilmiş ne geriye dönebilmiş, çünkü bu yer fokurdarmış gibi kaynayan bataklıklarla, çevresi uçurumlarla sarılıymış ve bu iki doğal engel yüzünden bu yere geçiş imkânsızmış. Bugün bile oradan geçen yolcular, çok uzaklardan gelen sesler duyduklarını itiraf ederler, bunların manda böğürtüsüne benzediğini söylerler ayrıca insana ait izler gördüklerini de söylerler. Filimer'in komutasında Oium topraklarına giren Got ordusu arzuladıkları bu toprakları

---

¹⁵Jordanes, *Getica*, XXXVIII.

¹⁶ Scandza adası Jordanes'in anlatımı itibariyle bugünkü İskandinavya ve Danimarka topraklarını kapsamaktadır. Jordanes'in betimlemesinde ada etrafı sonsuz sularla çevrili bir şekilde tasvir edilmiştir. Bknz: Jordanes, *Getica et Romana*, ed. Th. Mommsen, MGH AA5; *Getica*, Çev. C.C Mierow New York 1912 ayrıca bknz: Ptolemy, *Geography*.

¹⁷ Gothiscanza Gotların gemilere bindikten sonra ilk çıktıkları bölge olan bugünkü Polonya toprakları olarak düşünülmüştür. Hatta Naziler'in Polonya'yı işgali sırasında Gotların ilk karaya çıktıkları Toprak olarak düşündükleri Gdingen'e Gotshafen ismini vermişleridir. Bu konu hakkında detaylı bilgi için bknz: Peter Heather, *Gotlar*, Çev. Erkan Avcı, 2012 Nisan, İstanbul, Ayrıca bknz: Jordanes, *Getica et Romana*, ed. Th. Mommsen, MGH AA5; *Getica*, Çev. C.C Mierow New York 1912.

¹⁸ Bugünkü Polonya Kıyılarını kapsayan bölge, daha sonraki dönemlerde Pomerania bölgesi olarak adlandırılmaktadır. Bknz: Th. Mommsen, MGH AA5; *Getica*, Çev. C.C Mierow New York 1912.

¹⁹ Oium bölgesi Got dilinde bugünkü Ukrayna ve Moldova'nın bulunduğu toprakları nitelemek için kullanılmıştır.

ele geçirdiler ve Spaliler²⁰ ile karşılaştılar. Onları yenilgiye uğrattılar, oradan İskitya'nın Pontus Denizi'nin²¹ yakınlarındaki en ücra noktalara kadar ilerlediler.”

Getica'nın iki yerinde Gotların İskandinav kökenleriyle ilgili kanıta rastlanmaktadır. Bunların ilki yukarıda da değindiğimiz gibi Berig'in öyküsüdür. İkincisi ise öyküden hemen önce bahsedilen bazı İskandinav kabile isimleridir. Jordanes buradaki isimleri şu şekilde nakletmiştir.

“Sonra farklı kavimlerin yığınları gelir; Theustes, Vagoth, Bergio, Hallin, Liothida. Onların bütün yerleşimleri düz ve verimli bir yerdedir. Bu nedenle, meskûn oldukları yerlerde diğer kabilelerin saldırılarıyla rahatsız edilmektedirler. Bunların ardında, cesur ve savaşçı bir ırk olan; Ahelmit, Finnaitae, Fervir ve Gauthigothlar vardır. Sonra Mixi, Evagre ve Otingis gelir. Bunların hepsi kaleler gibi yontulmuş kayalarda, vahşi hayvanlar gibi yaşarlar. Bunlarında ötesinde Ostrogotlar, Raumarici, Aeragnaricii ve en nazikleri ve Scandia sakinlerinin en mülayimi olan Finler vardır. Vinovilothlar da onlar gibidir. Suetidi bu soydandır ve endam olarak hepsinden üstündür. Kökleri aynı soya dayanan Danlar, Herulları yurtlarından sürmüşlerdir²². Herullar tüm Scandia kavimlerinden üstün oldukları iddia etmekteydiler. Ayrıca aynı coğrafyada Grannii, Augandzi, Eunixi, Taetel, Rugi, Arochi ve Ranii yaşamaktadır. Yakın bir zaman önce Rodulf bunların kralıydı. O krallığını önemsemedi ve onu Gotların kralı Theodorikus'a katılmak için kendi krallığını terk etti. İstediklerini burada buldu. Bu kavimlerin hepsi büyüklük ve cesaretle Germenlerden baskın çıktılar ve vahşi hayvanlar gibi gaddarca savaştılar²³.”

Buradan açık bir şekilde, İskandinavya'dan hiç ayrılmamış olan Got topluluklarının da mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Bunlar Vagot, Gautgot ve Ostrogotlardır²⁴. Bunlar asla anayurtlarından ayrılmamışlardır. Bugün halen İsveç'te bazı bölgeler onların isimleriyle anılmaktadır. Yaşadıkları bölgelere

²⁰ Spaliler'in kökeni konusundaki tartışmalar bugünde bir sonuca ulaştırılamamıştır; ancak her ne olursa olsun bu kavmin muhtemelen İskit'lerden farklı bir topluluk olduğu düşünülmektedir. Çünkü Jordanes çok açık bir şekilde İskitya terimini kullanmıştır. Dolayısıyla yazarın İskitlerin varlığından haberdar olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte İskitya terimini kullanan yazarın Spaliler için İskitya terimini kullanmaması çok açık bir şekilde bu topluluğun İskitlerden oluşmadığı ve muhtemelen bir Germen kavmi de olmadığını bize düşündürmektedir. Spaliler'in gizemi halen ortaya çıkmamıştır.

²¹ Pontus Denizi bugünkü Karadeniz'dir.

²² G. Kossina, “Die Ethnologische Stellung der Ostgermanen,” *Indogermanische Forschungen* 7 (1897): 267-312.

²³ Jordanes, *a.g.e.*, XXXVIII.

²⁴ Burada bahsi geçen Ostrogot topluluğunun bizim ilgilendiğimiz dönemdeki aynı ismi taşıyan topluluk ile aynı değildir.

bu topluluklara ithafen Ostrogotlând, Västergotland ve Gotlând adları verilmiştir. İsveçlilerin günümüzde de bu mirasa sahip çıktıkları açık bir şekilde görülmektedir. Bunun yanında Ortaçağ mitolojilerinde de İskandinavya'da yaşayan Gotlardan bahsedilmektedir²⁵. Beowulf mitolojisinde buna güzel bir örnektir²⁶. Bugünkü arkeolojik veriler de Gotların İskandinavya kökenli olduklarına dair bize önemli ipuçları vermektedir²⁷. Özellikle Gotların İskandinavya'da yaşadığı bölgelerde yapılan kazılar sayesinde bugün bu tezi daha inançlı bir şekilde destekleyebiliyoruz.

Ancak Gotların kökeniyle ilgili yapılan tartışmalar bugün halen canlılığını korumaktadır. Got tarihi üzerinde çalışan önemli bir uzman olan Peter Heather özellikle bu konuda belli başlı çekincelere sahiptir. Peter Heather Gotların bir adadan geldiğini kabul eder ancak bunun hangi ada olduğuna emin değildir. Ona göre Gotlar İngiltere adasından da gelmiş olabilirler²⁸. Bu tezini desteklemek için Peter Heather Antik Çağ'da ve Geç Antik Çağ'da İngiltere, Danimarka ve bugünkü İskandinavya'nın bulunduğu bölgenin genel bir adla Thule olarak anıldığını²⁹ ve topluluğun İskandinavya kökenli olmayabileceğini düşünmektedir³⁰. Bu görüşünü destekleyecek kanıtlar da ortaya sunmaktadır. Örneğin Jordanes'in *Getica*'sından buna örnek vermektedir.

“Gotların ilk göçü İskitya'nın yanında olan Maeotis Gölü'ne olmuştur. İkinci göçte Moesya Trakya ve Dacia bölgelerine ve üçüncü göçte tekrar İskitya'nın Karadeniz kıyılarına olmuştur. Yazılı tarihimizin hiçbir yerinde Gotların ne Britanya'da ne de başka bir adada köleliğe razı olduklarına dair herhangi bir masala rastlamıyoruz. Elbette şehrimizde Gotların kökeni hakkında insanlar farklı şeyler söyleyebilirler; bırakın söylesinler, ben

---

²⁵ A. G., Helene. *Ortaçağ Efsaneleri*, Çev. S. B. Çağlayan, İlya Yayınevi, İzmir, 2009,43 , J. Lindow, *Scandinavian Mythology: An Annotated Bibliography*, Garland Folklore Bibliographies, 13. New York: Garland, 1988, s.52.

²⁶ Donna Rosenberg, *Dünya Mitolojisi: Büyük Destan ve Söylenceler Antolojisi*, Çev. Koray Akten, Erdal Cengiz, Atıl Ulaş Cüce, Kudret Emiroğlu, Tuluğ Kenanoğlu, Tahir Kocayığıt, Erhan Kuzhan, Bengü Odabaşı, İmge Yayınevi, Ekim 2006, Ankara, s. 427.

²⁷ Lotter, Friedrich. “Zur Rolle der Donausueben in der Völkerwanderungszeit” *Nitteilungen des Institts für Österreichische Geschichtsforschung*, 1968. s. 76.

²⁸ Peter Heather, *a.g.e.*, s.55. P. Heather& J. Matthews, *Goths in the Forth Century*, Liverpool University Press, 1991.

²⁹ Thule, Antik Çağ yazarlarına göre etrafı okyanuslarla çevrili ulaşımın son derece zor olduğu Kuzeydeki gizemli adalar olarak tanımlamışlardır.

³⁰ Tartışmalar için bkz: Peter Heather, *Empires and Barbarians: Migration, Development and the Birth of Europe*.

duyduklarına değil okuduklarıma ve gördüklerime inanırım, batıl inançlara değil.³¹

Bunun dışında, Heather özellikle Jordanes'in *Getica*'sının 10.-15. Bölümlerinde İngiltere adasının tarifini detaylı bir şekilde yaptığını anlatmaktadır³². Gerçektende doğrudur, müellifin eserinde bu kısımlar Britanya adasını tarif etmektedir. Bu tarifler büyük oranda Roma döneminin önemli müelliflerinden alıntılar içermektedir. Örneğin Tacitus'un *Agricola*'sından³³ alıntılar yapıldığı açık bir şekilde görülmektedir. Jordanes, İngiltere'den bahsederken İngiltere'de yaşayanların Galya'da ve İspanya'da yaşayan insanlara benzemediklerini anlatmaktadır³⁴. Zaten *Getica*'nın ilerleyen bölümleri de İskandinavya hakkında detaylı bilgiler vermektedir:

“Şimdi tekrar daha önce bahsettiğimiz Scandza Adası konusuna geri dönelim. Dünyayı muhteşem tanımlayan Cladius Ptolemaeus [Batlamyus], harika eserinin ikinci cildinde şu ifadelerle yer vermektedir: “Okyanus’un Kuzeyinde dalgalarla dövülen büyük bir ada bulunmaktadır; adı Scandza’dır şişkin kenarlara sahip bir ardıç yaprağı şeklinde, ucunda ise uzun bir konik şeklindedir. Pomponius Mela’da Codan Körfezi Okyanus’un kıyıları adeta yalamasından söz etmektedir. Bu ada Sarmatia Dağlarında doğan ve buradan üç kol halinde Okyanus’un kuzeyine kadar devam eden Vistula Nehri’nin arkasında yer almaktadır ki bu nehir Almanya ile İskitya’yı ayırmaktadır. Adanın batısı sonsuz sularla çevrilidir; Adanın uzak kuzeyi ise yine aynı şekilde bu sonsuz su ile çevrilidir. Arazinin girintili çıkıntılı yapısı ile Alman Okyanusu karşımıza çıkmaktadır. Burada ayrıca küçük adalar da mevcuttur. Eğer okyanus aşırı soğuklar nedeniyle donarsa kurtlar bu adaya geçerler ve bunu çıplak gözle görebilirsiniz. Bu ada, insanlara iyi konukseverlik yapmaz, bu aynı şekilde korkunç canavarlar ve vahşi hayvanlar için de geçerlidir.

Ptolemaeus ayrıntılı biçimde burada yaşayan toplumlardan ve milletlerden bahseder ancak bunların yalnızca 7 tanesinin ismini vermektedir. Bu toplumların pek çoğu bal yapımı ile uğraşmaktadır. Buradaki arılar aşırı soğuğa rağmen ballarını yapmaktadırlar. Adanın kuzeyinde Adogitler³⁵ yaşar. Bunların yaşadığı bölge yaz ortasında 40 gün

³¹ Jordanes, *Getica*. XXXVIII.

³² Peter Heather, *Gotlar*. s. 56.

³³ Tacitus, *Agricola*, trns, M. Hutton W. Peterson, Harvard University Press, London, 1914.

³⁴ Jordanes *Getica*, X, II.

³⁵ Adogit adı muhtemelen Håleygyr’in yanlış yazımından kaynaklanmıştır. Bugünkü Norveç’in Halogaland bölgesine denk düşmektedir. Håleygyr ismi de Norveç Dilinde Halogalandlı anlamına gelmektedir. Bu konuda ayrıca bknz Birgitta, Berglund, *Helgeland*

40 gece boyunca devamlı aydınlıktır. Gün adeta hiç batmaz. Bu nedenle bu toplum hiçbir toplumda olmadığı gibi laneti ve kutsanmışlığı aynı anda bir arada yaşamaktadır. Çünkü bu toplum hem batmak bilmeyen güneşi hem de doğmak bilmeyen güneşi bir arada görür. Elbette bu toplumdaki başka toplumlar da vardır. Bunlar Scirefennae³⁶ toplumdur, yiyecek elde etmek için tahıl ekmezler, vahşi hayvanların etini ve yumurtalarını yerler, bataklıklarda gereksinimlerini karşılayacak ve soylarını devam ettirmeye yarayacak pek çok av sürüleri bulurlar. Elbette başka toplumlarda vardır Suehanlar³⁷ tıpkı Thuringianlar³⁸ gibi muhteşem atlara sahiptirler. Buradaki pek çok başka kabile saphir derilerini Roma ile ticaret yapmakta kullanırlar. Bu insanlar en güzel giysilere, en kara renkli derilere sahip olmalarına rağmen fakirlik içinde yaşarlar. Bundan sonra sayısı fazla olan pek çok toplum gelir. Bunlar Theustes³⁹, Vagoth⁴⁰, Bergio⁴¹, Hallin⁴², Liothidalıdır⁴³. Bunların tüm sakinleri verimli arazilerde oturmaktadırlar. Burada yaşayanlar başka kabilelerin sürekli tacizlerinden dolayı rahat değildir. Bu kabileler ise Ahelmili⁴⁴, Ninnaihae⁴⁵, Fervir⁴⁶ ve Gauthigothlardır⁴⁷, Savaşçıları dazlaktır ve savaş alanında son derece hızlı

---

historie: Sjøflugl som matressurs på Helgelandskysten - fra yngre steinalder til middelalder. Trondheim: NTNU Humanistisk fakultet 2013, s.122.

³⁶ Jordanes bu ismi bütün Fin kabilelerinden bahsetmek için kullanmıştır. Ptolemius eserinde karlı Finliler olarak kullandığı bu adı Jordanes Scirefennae şeklinde yazmıştır.

³⁷ Modern İsveççe'de Swear olarak okunmaktadır İsveçliler anlamına gelmektedir. Eski Kuzey Dilinde Suar olarak geçmektedir. Yaşadıkları bölge günümüzde İsveç'te Svealand bölgesine denk gelmektedir. Bugün Modern Faroe Adaları İsveççe'de Svenskarar olarak geçmektedir ve İsveçlilerin yaşadığı yer anlamına gelmektedir. H. Zeiss, "Die Donaugermanen und ihr Verhæltnis zur römischen Kultur nach der Vita Severini." Ostbayerische Grenzmarken 17 (1928): 9-13.

³⁸ Latince'de cesur soy anlamına gelmektedir. Muhtemelen bugün Almanya'daki Thüringia Eyaletine de ismini vermiş olan bir topluluktur ancak bu konu bugün halen tartışmalıdır.

³⁹ Tiust Bölgesinde yaşayan insanlar bugünkü İsveç'te Smaland bölgesine tekabül etmektedir.

⁴⁰ Vagothlar Skålderviken kıyısında yaşayan halktır, günümüz Ängelholm kentinin bulunduğu bölgedir.

⁴¹ Bugünkü İsveç'in Skane bölgesinde ikamet eden toplumdur. Dağlık bir bölge olduğu için halka Dağlılar da denmektedir. Bergio ismi de İsveççe'de Dağlı anlamına gelmektedir.

⁴² Hallim kaya manasına gelmektedir. Kayalarda yaşayan halk olarak kullanılmaktadır. Ayrıca Modern İsveççe'de sağ ayağın baş parmağı manasında da kullanılır. Yaşadıkları yer de göz önüne alındığında İskandinavya'yı bir ayağa benzetirsek, yaşadıkları bölgeye bu adın verilmesi de başka bir ihtimal olarak düşünülebilir.

⁴³ Bugünkü modern Helsingborg kentinin yakınlarında Lödde olarak adlandırılan bölgede yaşayan bir halktır. Ayrıntılı bilgi için bkz. T.D. Kendrick *A History of the Vikings*.

⁴⁴ İsveç'in güneyinde yer alan modern Halmstad bölgesidir.

⁴⁵ Ninnaihae veya Finnaithae çayır Finlileri olarak görülmektedir.

⁴⁶ Muhtemelen modern İsveç'in Växjö ve Värnamo bölgeleri arasında yaşamış olan bir kavimdir.

⁴⁷ Gotların İskandinavya adasında kalan diğer kısmı. Gautlar yani Gotlar. Västergötland'da yaşayan bir Got kavimidir.

hareket etmeleriyle nam salmışlardır. Daha sonra Mixi⁴⁸, Evagre⁴⁹ ve Otingisler⁵⁰ gelir. Bunlar tıpkı vahşi hayvanlar gibi oyulmuş kayalardan oluşan kalelerde yaşarlar. Bunların arkasında ise Ostrogotlar, Raumarici ve pek çok en iyi huylu Finler ki bunlar Scandza adasının yerlileridir. Vinovilohtlar da onlar gibidir. Suetidi bu soydandır ve fiziksel olarak hepsinden daha gösterişlidir. Aynı soydan tek kökten beslenen Danlar, Herulları yurtlarından sürmüşlerdir. Bunun yanında Herullar tüm Scandza kavimlerinden daha üstün olduklarını iddia etmekteydiler. Bu coğrafyada ayrıca Grannii⁵¹, Augandzi⁵², Eunixi⁵³, Taetel⁵⁴, Rugi⁵⁵, Arochi⁵⁶ ve Ranii⁵⁷ kavimleri yaşamaktadır. Yakın bir zaman önce Roduulf bunların kralıydı. O krallığını önemsemedi ve onu Gotların kralı Theodorikus'a katılmak için terk etti. Bu kavimlerin hepsi büyüklük ve cesaretle Germanlardan üstün çıktılar ve vahşi hayvanlar gibi dövuştüler.⁵⁸

Yukarıda da görüldüğü gibi Gotların kökeni ile ilgili tartışmalar o dönemde de yapılmaktadır. Jordanes de bunlardan haberdardır. Jordanes kendisinden önceki Got tarihçilerine itimat etmektedir ve onların yazdıklarını inandırıcı bulmaktadır. Jordanes ayrıca Ablasius'tan da haberdardır. Muhtemelen bunu Cassiodorus'un kendisine sağladığı imkânlar sayesinde öğrenmiştir. Ablasius ve Cassiodorus muhtemelen Got sözlü

⁴⁸ Mixi kavmi yalnızca Jordanes'in *Getica*'sında geçmektedir. Muhtemelen bugünün modern Västergötland bölgesinde ikamet etmekte olan bir kavimdir. Tarihçiler tarafından bu halkın kimliği halen tartışmalıdır. Konu ile ilgili tartışmalar için bkz: Arne Sby Christensen, *Cassiodorus, Jordanes and the History of the Goths: Studies in a Migration Myth*.

⁴⁹ Tıpkı Mixiler gibi bu halkın da kimliği tespit edilememiştir. bkz: Arne Sby Christensen, *Cassiodorus, Jordanes and the History of the Goths: Studies in a Migration Myth*.

⁵⁰ Otingislerin de kimliği belirsizdir. Ancak Mixi, Evagre ve Otingisler'in de Gotlara bağlı yaşayan halklar olduğu görüşü kabul görmektedir. Cassiodorus, Jordanes and the History of the Goths: Studies in a Migration Myth. Bununla beraber Ptolemius'un haritası detaylı incelendiğinde müellifin anlatımı da göz önüne alındığında bu halkların o bölgede yaşayan Gotlar'a tabii topluluklar olduğu bizim tarafımızdan da kabul edilmiştir. Ptolemius'un haritası ve Jordanes'in anlatımları birleştirildiğinde bu 3 toplumun modern İsveç'in Bohuslän bölgesinde ikamet ettikleri anlaşılmaktadır.

⁵¹ Grannii kavmi Güney Norveç'te yaşayan halkları temsil eder. Gren-mar, Gren-land. Jordanes bu bölgeye Grenland yani yeşil ülke demiştir. Çünkü bu bölgede özellikle yaz aylarında son derece yeşil bir görüntü oluştuğu bilinmektedir.

⁵² Augandzi kavmi Agderde yaşayan halkları temsil etmektedir. Günümüzde Norveç'in Agder bölgesine denk gelmektedir. Bu bölge adını Augandzi kavminden almıştır.

⁵³ Eunixi kavmi ile ilgili bilgiler elimizde son derece kısıtlıdır ancak bu halkın da tıpkı Grannii ve Augandzi kavmi gibi günümüz Norveç'nin Agder bölgesinde yaşadığı bilinmektedir.

⁵⁴ Güney Norveç'de yaşayan bir başka kavim. Modern Norveç'in Telemarken bölgesi halkı.

⁵⁵ Rugiler Rogaland'da yaşayanlar olarak bilinmektedir. Günümüz Norveçinin Batısında yer alan bölgedir.

⁵⁶ Hardangerfyord civarında yaşayan halktır. Horoaland sakinleri olarak da bilinirler.

⁵⁷ Muhtemelen Romsdalen bölgesinde yaşayan bir kavimdir.

⁵⁸ Jordanes, *Getica*, IV.

geleneğinin yazıya dökülen dökülmesinde ve kendi dönemlerinde son derece önemli kişilerdi. Müellifin eseri detaylı olarak incelendiğinde, Got sözlü tarihinin eserine yansımaları açık bir şekilde görülmektedir; buradan da anlaşılmaktadır ki Got sözlü geleneğinde kesinlikle İskandinavya yer almaktadır.

Jordanes İskandinavya'nın detaylı tanımını vererek kendi köklerinin geldiğine inandığı coğrafyayı bildiğini dile getirmeye çalışmaktadır. İskandinavya adası hakkında yapılan bu dikkatli tanımlar son derece önemlidir. Ayrıca müellif burada yaşayan kabilelerden bahsederek son derece geniş bir perspektif eşliğinde durum değerlendirmesinde bulunmuştur.

Diğer bir tartışma ise Sevilla'lı İsiodore tarafından ortaya atılmıştır. Sevilla'lı İsiodore yaklaşık olarak 560 yılında doğmuş ve 636 yılında ölmüştür. Kendisi adından da anlaşılacağı gibi İspanya kökenlidir. Annesi Got kökenli babası ise Romalı bir ailedendir⁵⁹. Muhtemelen Cartagena şehrinde doğmuştur. Doğu Roma İmparatorluğu'nun İspanyayı ele geçirmesi sırasında bu bölgede yaşamaktaydı. Bunun yanında kendisi gençlik yıllarına geldiğinde muhtemelen vatanım dediği topraklar artık Romalı değildi. İsiodore da tıpkı Cassiodorus ve Jordanes gibi Gotların kökeni ile ilgili tartışmaya girmiştir. İsiodore bu tartışmada kendisine rehber olarak Kitab-ı Mukaddes'i (Eski Ahit) kullanmıştır. İsiodore şunları söylemiştir:

“Gothorum antiquissimam esse gentem certum est: quorum originem quidam de Magog, filio Japhet, suspicantur educi a similitudine ultimae syllabae, et magis de Ezechiele propheta id colligentes. Retro autem eruditio eos magis Getas quam Gog et Magog appellare consuevit. Gens fortissima etiam Judaeam terram vestatura describitur”.⁶⁰ / Got kavmi eski bir kavimdir. Köken olarak Magog'un oğlu Yafet'in oğlundan gelmektedir. Bu benzerlik Peygamber Hezekiel tarafından ortaya konmuştur ve benzerlikleri şaşırtıcıdır.

Buradan açık bir şekilde görülmektedir ki İsiodore kendisine referans olarak Kitab-ı Mukaddes'in Hezekiel maddesini, ayrıca 38. Vahiyi kendisine referans olarak almıştır. Hezekiel'de şöyle yazılmıştır:

“RAB bana şöyle seslendi: “İnsanoğlu, yüzünü Magog ülkesinden Roş'un, Meşek'in, Tuval'ın önderi Gog'a çevir, ona karşı peygamberlik et. De ki, 'Egemen RAB şöyle diyor: Ey Roş'un, Meşek'in, Tuval'ın önderi Gog, sana karşıyım. Seni geldiğin yoldan geri çevirecek, çenelerine çengel

⁵⁹ Arne Soby Christensen, *a.g.e.*, s. 51.

⁶⁰ Kitab-ı Mukaddes, Hezekiel, Bap 38.1-16.

takacağım. Seni ve bütün ordunu, atları, tam donanmış atlıları, küçük büyük kalkanlı, hepsi kılıç kullanan büyük kalabalığı dışarıya sürükleyeceğim. Onlarla birlikte hepsi kalkanlı, miğferli Persliler'i, Kûşlular'ı, Pûtlular'ı, Gomer'in bütün ordusunu, uzak kuzeydeki Beyttogarma'nın bütün ordusunu ve yanındaki birçok ulusu da sürükleyeceğim.

“ Hazır ol! Çevrende toplanmış büyük kalabalıkla birlikte hazırlan. Onları sen gözeteceksin. Uzun zaman sonra savaşa çağrılacaksın. Gelecek yıllarda, halkı birçok ulustan uzun zamandır ıssız kalmış İsrail dağlarında toplanmış, savaştan rahata kavuşmuş bir ülkeye saldıracaksın. Uluslar arasından çıkarılmış olan bu halk, şimdi güvenlik içinde yaşıyor. Sen, bütün askerlerin ve seninle olan birçok ulus çıkıp kasırğa gibi geleceksiniz; ülkeyi kaplayan bulut gibi olacaksınız.

“ Egemen RAB şöyle diyor: O gün aklına bazı düşünceler gelecek, kötü düzenler tasarlayacaksın. Diyeceksin ki: Sursuz köyleri olan bir ülkeye saldırarak, esenlik ve güvenlik içinde yaşayan insanların üzerine yürüyeceğim. Bu köylerin tümü sursuz; kapıları da kapı sürgüleri de yok. [Viran olmuş kentlerde yaşayan halkı soyup malını yağma edeceğim. Sürüsü, malı olan, dünyanın ortasında yaşayan bu ulusların arasından toplanmış halka karşı elimi uzatacağım. Saba, Dedan, Tarşış tüccarları ve köyleri sana, Yağmalamak için mi geldin? Çapul malı toplamak, altın, gümüş taşımak, hayvan, mal götürmek, bol ganimet elde etmek için mi bu kalabalığı topladın? Diyecek.’

“Bu yüzden, ey insanoğlu, peygamberlik et ve Gog'a de ki, 'Egemen RAB şöyle diyor: O gün halkım İsrail güvenlik içinde yaşarken bunu farketmeyecek misin? Sen ve seninle birlikte birçok ulustan oluşan tümü ata binmiş büyük bir kalabalık, güçlü bir ordu uzak kuzeyden geleceksiniz. Ülkeyi kaplayan bir bulut gibi halkım İsrail'in üzerine yürüyeceksiniz. Son günlerde, ey Gog, seni ülkeme saldırtacağım. Öyle ki, ulusların gözü önünde kutsallığımı senin aracılığıyla gösterdiğim zaman beni tanıyabilsinler.’”

Vahiy'de ise şöyle yazılmıştır:

“Yeryüzünün dört bucağındaki ulusları –Gog'la Magog'u– saptırmak, savaş için bir araya toplamak üzere zindandan çıkacak. Toplananların sayısı deniz kumu kadar çoktur.”

Kitab-ı Mukaddes'deki metinler bu şekildedir. Sevilla'lı İsidore da eserinde Kitab-ı Mukaddes'deki metinleri aynen nakletmiştir. Buna ek olarak da müellifin eseri olan Episcopi Historia de Regibus Gothorum, Wandalarum et Suevorum'da:

“Gothorum antiquissimam esse gentem certum est: quorum originem quidam de Magog, filio Japhet, suspicantur educi a similitudine ultimae syllabae, et magis de Ezechiele propheta id colligentes. Retro autem eruditio eos magis Getas quam Gog et Magog appellare consuevit. Gens fortissima etiam Judaeam terram vestatura describitur.”⁶¹

İsodore burada Gotların soyunu Eski Ahit’te Hezekiel maddesinde yer alan bilgilere göre değerlendirmektedir. Ancak günümüz dünyasında bu görüş kabul görmemektedir. Özellikle 6. Yüzyıl dünyasına baktığımızda İsidore’un bu tespitleri dönemin insanların üzerinde önemli bir etki bırakacağı açık bir şekilde görülmektedir. Bununla birlikte muhtemelen 6. yüzyılda Jordanes’in bildiği Gotların kökeni hakkındaki tartışmalardan belki de bir tanesi bu tartışma idi.

Kitab-ı Mukaddes’i referans alan bu görüşün dışında bir başka görüş de Utrecht Üniversitesinde Slav Dilleri ve karşılaştırmalı diller çalışma alanlarında uzman olan Leiden Üniversitesi’nde çalışan Prof. Dr. Frederik Kortlandt tarafından ortaya atılmıştır. Kortlandt görüşlerini Witold Manczak’a dayandırmıştır⁶². Kortlandt “The Origin of the Goths”⁶³ adlı makalesinde bu duruma değinmiştir. Kortlandt Manczak’ın⁶⁴ yazılarından yola çıkarak Got Dili üzerine yaptığı tetkikler neticesinde Gotların dilsel açıdan Yukarı Almandan Orta Almandan, İsveççeden Danca’ya daha yakın olduğunu ve Gotların anavatanının İskandinavya değil Güney Almanya bölgesi olduğunu söylemektedir. Kortlandt, Jordanes’in eserinde önemli boşluklar olduğunu dile getirmektedir. Jordanes’in eserini yazarken daha çok sözlü tarihten yararlandığını ve tarihi gerçeklere dayanmadığını belirtmektedir. Kulaktan dolma bilgileri tarihi gerçek olarak kabul edilemez olduğunu savunmaktadır. Kendisi Gotların muhtemelen Yukarı Almanya veya Orta Almanya bölgesinde yaşadıklarını, Roma’nın hâkimiyet sahasında bulunan Kuzey Balkan topraklarına güneyden giriş yaptıklarını iddia etmiştir. Bunun yanında Gotların 2. yüzyılda Baltık Kıyılarından Karadeniz’e göç ettiklerine dair elimizde fazla bir kanıtın olmadığını dile getirmektedir⁶⁵. Böyle bir göçün olmadığına dair çeşitli nedenler ortaya sürmüştür. İlk olarak Gotların yaşantısıyla ilgili yapılan kazılar neticesinde

⁶¹Isidori Iunioris Episcopi Hispalensis, *Sancti Isidori Hispalensis Episcopi Historia de Regibus Gothorum, Wandalorum et Suevorum ad. a dcxxiv.* (Monumenta Germania Historica. Auctores Antiquissimi. Tomvs XI. Chronica Minora Saec. IV. V. VI. VII. Volvmen II: Editit Theodorus Mommsen. Berlin München,1981, s.241-390.

⁶² Frederik Kortlandt, “The Origin of the Goths”,2000 A.g.m, s. 1.

⁶³A.g.m,s.1.

⁶⁴ Witold Manczak, “The Original homeland of the Slavs, *Studia Mythologia Slavica*” *XII*, 2009, s.135-145.

⁶⁵ “A.g.m”, s. 136.

Polonya ve Ukrayna’da bulunan arkeolojik kazıları göstermiştir. Bu arkeolojik kazılar Polonya’da yapılan Przeworsk kazısı ve Ukrayna’da yapılan Cernjahov kazılarıdır. Bu iki kazının buluntuları arasında son derece büyük farklar olduğunu ve birbirlerini takip eden kültürlerle ait olmadığını söylemiştir. Gotların göçünün öncesi ve sonrası olarak düşünülen bu kazı bölgelerinin Gotlarla ilişkilendirilemeyeceğini düşünmektedir. İkinci olarak bu iki bölge arasında yer alan Karpat Dağlarının Slavların Anayurdu olduğunu ve Hunlar gelmeden önce bu bölgede kesin olarak Slav varlığından söz edildiğini dile getirmektedir. Bunun neticesinde bölgeye Gotların girmesinin son derece güç olduğunu düşünmektedir. Üçüncü olarak Gotların iklimsel olarak stepleri tercih etmek yerine, iklim koşullarının daha elverişli olduğu bölgelere, zengin ormanların olduğu Almanya coğrafyası yerine bozkır steplerini tercih etmenin pek de akıllıca olmadığını söylemektedir. Beşinci olarak zengin ve gelişmiş Roma toprakları yerine boş bozkırların tercih edilmesinin pek de mantıklı olmadığını düşünmektedir. Altıncı olarak Gotların Burgondiyalılar, Vandallar, Markomanlar ve Longobardlardan neden daha farklı bir yol izleme gereği duyduklarının da son derece düşündürücü olduğunu dile getirmiştir.

Kortlandt’ın görüşleri pek çok açıdan tutarlı değildir. İlk arkeolojik kazıların birbirini takip eden kültürlerle ait olmadığını dile getirmiştir. Malcolm Todd ise toplumların göç ettikleri coğrafyaların ortamlarına ayak uydurabildiklerini belirtmiştir⁶⁶. Peter Heather ise Polonya gibi o dönemde ve bugünde son derece sık ormanlarla kaplı olan bir bölgede yaşayan toplumla Ukrayna ovalarının zorlu koşullarında yaşayan toplumların üzerinde iklimin farklı tesirleri olması son derece doğal olduğunu; ayrıca Got toplumunun da pek çok açıdan gittikleri bölgenin koşullarına ayak uydurabildiğini söylemiştir⁶⁷. Örneğin Gotlar Ukrayna ovalarına geldiklerinde at binmeyi ve atın üzerinde mızrak kullanmayı bilmemekteydiler⁶⁸. At binmeyi öğrendikten sonra da denizden Kırım’dan, Kıbrıs’a kadar yağma seferi yapabilecek bir konuma gelmişlerdir⁶⁹. Dolayısıyla bu ilk görüş pek de tutarlı değildir. İkinci olarak bu göç esnasında geçilen bölgenin Slavların tarihsel toprakları olduğunu ve bu bölgeye başka bir halkın kolay kolay giremeyeceğini dile getirmiştir⁷⁰, ancak Jordanes’in Getica adlı eserinde Filimer’in göçü esnasında nihai yerleşme

⁶⁶ Malcolm Todd, *Everyday Life of the Barbarians Goths, Franks and Vandals*, B.T Batsord Ltd, 1972 New York,s.8, Herwig Wolfram, *The Roman Empire and Its Germanic Peoples*, tns: Thomas Dunlop, University of California Press, Berkeley,1984.s. 56.

⁶⁷ Peather Heather, *a.g.e.* s.44.

⁶⁸ Herwig Wolfram, *The Goths*, s.36.

⁶⁹ Peter Heather, *Romans and Goths*, s. 32.

⁷⁰ Frederik Kortland, “A.g.m”., s. 1.

bölgesine gelmeden önce ve yok edilen Spaliler adlı topluluğun varlığından söz edilmiştir. Slavların bir kolu olduğu düşünülen Spalilerin yenilmiş olduğunu dile getirmekte de fayda vardır. Bunun yanında Gotların son derece mert savaşçılar⁷¹ olduğunu da düşünecek olursak 6. yüzyıla kadar pek de bir faaliyet gösterememiş Slav toplumlarına üstünlük sağlaması son derece olasıdır. Kortlandt üçüncü olarak iklimsel nedenleri öne sürmüştür. Gotların iklimsel olarak daha uygun bir coğrafya olan Almanya'nın özellikle orta ve yukarı bölümlerini tercih etmesinin stepleri tercih etmesine oranla daha olası olduğunu dile getirmektedir. Ancak bilinmesi gereken bir nokta şudur ki Gotlar zor iklimsel koşullarda yaşamaktadırlar. Dolayısıyla iklimsel tercih önermesi de geçerli değildir. Köken olarak Gotların İskandinavya fikri ön plana çıkacak olursa bu bölgenin iklimsel koşullarının belki de steplerden daha zorlu olduğunu dile getirmek durumundayız. Kışları son derece uzun ve soğuk geçen günleri takiben çok kısa bir süre havanın sıcak olduğunu düşünürsek bu toplumun steplerin zorlu şartlarına ayak uydurmasının pek de zor olmadığı rahat bir şekilde görülecektir. Kortlandt'ın bir başka iddiası ise zengin Roma topraklarının yerine steplerin yaşam alanı olarak görülmesinin düşülmesinin çok da gerçekçi olmadığı yönündedir. Ancak unutulmamalıdır ki Gotların göç yıllarında Roma İmparatorluğu gücünün zirvesindedir⁷². Özellikle Büyük Augustus'un yaptığı sınır düzenlemeleri (Limes)⁷³ neticesinde Roma İmparatorluk topraklarının yağmalanması çok da mümkün değildir⁷⁴. Steplerde olan siyasi ve askeri boşluk aksine Gotların adeta bu bölgeye çekilmesinin daha olası olduğu görüşünü desteklemektedir⁷⁵.

---

⁷¹ Ammianus Marcellianus, *The Later Roman Empire (A.D. 354–378)*, with Introduction and Notes by Andrew Wallace-Hadrill; Penguin Books Harmondsworth, 1986, s.

⁷² Will Durant, *Die Geschichte der Zivilisation Dritter Band: Caesar und Christus: Eine Kulturgeschichte Roms und des Christentums von den Anfängen bis zum Jahre 325 n. Chr.*, Afrancke AG. Verlag Bern, Schweiz, 1949, s. 266.

⁷³ Quintilius Varus'un M.S. 1. yılında Germania'daki ağır yenilgisinden sonra Octavianus Augustus İmparatorluğun kuzey sınırlarını Elbe nehrine kadar genişletme, Germen kavimlerini tamamen hâkimiyeti altına alma planlarından vazgeçmek zorunda kalır. Bunun üzerine Ren ve Tuna nehirleri arasında, Germania Inferior, Germania Superior ve Raetia bölgelerinin kuzeyinde olacak ve Roma'nın kuzey sınırlarını Germen tehlikesinden koruyacak şekilde zamanın en güçlü istihkâmlarından biri yapılır. Tuna kıyısında bulunan Regensburg'dan Ren kıyısındaki Remagen'e kadar uzanmış bu duvar imparatorluğun Germania'daki nihai sınırları belirler. Savunma ve gözetleme kuleleri, barakalar, askeri yerleşimlerle güçlendirilen Limes yaklaşık M.S. 250 ila 300 arasına kadar geçit vermeden savunulur. Limes'in (ve Vallum Hadriani'nin) yapılsıyla ki, Pax Romana kavramı tam anlamıyla ortaya çıkmış, kavimler göçü'ne kadar sürecek güvenli barış ortamı kendini göstermiştir.

⁷⁴ Thomas Burns, *History of the Ostrogoths*, Indiana University Press, 1984, s. 1.

⁷⁵ Arne Soby Christiansen, *a.g.e.*, s. 246.

Gotların kökeniyle ilgili görüşler bu şekildedir. Fakat Gotların kökeniyle ilgili yapılan tartışmalarda İskandinavya fikri tarihi kaynaklara bakarak daha gerçekçi görülmektedir; çünkü dönemin kaynakları İskandinavya olgusu üzerinde oldukça fazla durmaktadır. İsidore ise konuya tamamen Dini perspektiften bakmadır. Bu görüşün o dönemin yapısı ile ilişkilendirilmesi ve kilisenin görüşlerini yansıtması açısından önemlidir ancak köken tartışması açısından pek de büyük bir değeri yoktur. Çağdaş tarihçilerden Peter Heather'ın görüşleri ise son derece tutarsız gözükmektedir. Ancak Peter Heather Britanya fikrini ortaya atmasında muallâk taraflar vardır. Kendisi de zaten bu fikri pek kuvvetli bir şekilde desteklememektedir. Kortland'ın görüşleri ise eleştiriye son derece açıktır.

Sonuç

Köken araştırmalarına girildiğinde Gotların kökenini ve ilk yerleşim bölgeleri olarak gördüğümüz bölge İskandinavya bölgesidir. Bugün bile bölgeye bakıldığında Got izlerini görmekteyiz. Bölgede hala içinde Got ismi geçen 3 eyalet bulunmaktadır. Bunlar Gotland, Vestergöteland ve Östergöteland'dır. Alman milliyetçiliğinin özellikle 18. ve 19. yy'da gelişmesiyle Gotlarla ilgili yapılan köken tartışmaları hızlanmıştır. Ancak bu görüşler bilindiği gibi mantık süzgecinden geçmemiştir. İsveç'in bugün bile kraliyet armasında yer alan 3 kraliyet tacından bir tanesi "Gotların Kralı" ifadesini taşımaktadır. Ayrıca yapılan arkeolojik kazılar da büyük göç fikrimizi desteklemektedir. Belki Polonya ve Ukrayna'da yapılan kazılarda birbirini takip etmeyen kültürlerden söz edilebilir ancak unutulmamalıdır ki Got toplumu gittiği bölgeye uyum sağlayabilen bir toplumdur. Örneğin yüzyılın başında denizci bir toplum olan Gotlar, 3. ve 4. yüzyıla gelindiğinde atlı süvariler olarak antik dünyaya nam salmışlardır. Ayrıca Karadeniz kıyılarına yerleştikten sonra Got toplumu denizci kökenlerini unutmamış ve 256 yılında başladıkları denizden yağma seferlerine⁷⁶ 268-69 yılına gelindiğinde Kıbrıs'ı yağmalayacak kadar ileri gitmişlerdir⁷⁷.

Gotlar, Hun ve Roma hâkimiyetini kabul etmiş olmalarına rağmen bu süre zarfında benliklerini korumuşlardır. Hatta 378 yılında Vizigotların yardımına koşan Ostrogotlar Edirne'de Roma İmparatorluğuna tarihinin en acı yenilgilerinden birini yaşatmış ve İmparator Valens bu savaş sonucunda ölmüştür⁷⁸. Meşhur Catalaunum Ovası savaşında ise Vizigot Kralı Ostrogot kılıcıyla hayatını kaybetmiştir⁷⁹.

⁷⁶ Gregory Thaumaturgus, *Canonical Letters*, Migne PG 10: 1019-1048, 1852.

⁷⁷ Zosimus, *Novae Historia*, 1.42-43,46.

⁷⁸ Jordanes, *a.g.e.* XXVI, 138.

⁷⁹ Jordanes, *a.g.e.*, XXXVIII, 197.

Tarih boyunca Gotlar sürekli olarak yer değiştirmişlerdir. Gotların 6. yüzyılına baktığımızda bu kez karşımıza İspanya ve İtalya’da çıkmaktadırlar. Hatta öyle ki Büyük Theodorik döneminde Batı Roma’nın kurumlarının aynen yaşatıldığı adeta Roma mirası üzerine kurulmuş sahte bir Roma İmparatorluğu görüntüsü çizmektedirler.

Got toplumu, yaşadığı çevreye ayak uydurabilen ve bu çevrede var olabilmek için elinden geleni yapan bir toplumdur. Dolayısıyla Wielbark, Przeworsk ve Cernjachov kültürleri arasındaki farklılıklar bu şekilde rahatça açıklanabilmektedir. Peter Heather’ın görüşü olan “Thule” kültü ise pek çok Antik çağ yazarı için İrlanda ve İzlanda adası için kullanılmaktadır. Ayrıca Roma’nın özellikle ilk yüzyılda İskandinavya ile ilgili bilgilerinin olduğunu görmekteyiz. Agricola olarak bilinen eser, İngiltere adasını bize anlatmaktadır. Yine Tacitus’un Germania’sında da Gotlara atıf vardır. Bu bilgiler ışığında Gotlarla ilgili yapılan köken tartışmaları tarihi gerçekleri gizleyememektedir.

KAYNAKÇA

A. Kaynak Eserler

- CASSIODORUS, *Cassiodori Senatoris variae*. Translated with introduction and notes by, S. J. B. Barnish, Liverpool University Press, 1992.
- ISODORI, *Iunioris Episcopi Hispaliensis, Sancti Isidori Hispalensis Episcopi Historia de Regibus Gothorum, Wandalorum et Suevorum ad. a dcxxiv.* (Monumenta Germania Historica. Auctores Antiquissimi. Tomvs XI. Chronica Minora Saec. IV. V. VI. VII. Volvmen II: Editit Theodorus Mommsen. Berlin München, 1981, s.241-390.
- JORDANES, *Gothengeschichte*, überfehlt: Dr. Wilhelm Martens, Leipzig, 1884.
- MARCELLINUS, *Ammianus*, transl. Walter Hamilton, *Res Gestae* ed. W. Seyfarth, 2vols., Teubner 1978.
- MARCELLINUS, *Ammianus: The Later Roman Empire (A.D. 354–378)*, with Introduction and Notes by Andrew Wallace-Hadrill; Penguin Books Harmondsworth, 1986.
- TACITUS, *Agricola*, trns, M. Hutton W. Peterson, Harvard University Press, London, 1914.
- TACITUS, *Germania*, Nabu Press, 1990.
- THAUMATURGUS, Gregory, *Canonical Letters*, Migne PG 10: 1019-1048, 1852.
- ZOSIMUS, *Novae Historia*, 1.42-43,46.

B. Tetkik Eserler

- BERGLUND, Birgitta, *Helgeland historie: Sjøfugl som matressurs på Helgelandskysten-fra yngre steinalder til middelalder*. Trondheim: NTNU Humanistisk fakultet 2013.
- BRADLEY, Henry, “The Story of the Goths: From the earliest times to the end of the Gothic Domination”, 1888.
- BURNS, Thomas, *History of the Ostrogoths*, Indiana University Press, 1984.
- CHRISTENSEN, Arne Sby, *Cassiodorus Jordanes and the History of the Goths, Studies in a Migration Myth*, Museum Tusculanum Press, University of Copenhagen, 2002.
- DELIYANNIS, Deborah Mauskopf. *Ravenna in late antiquity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- DURANT, Will, *Die Geschichte der Zivilisation Dritter Band: Caesar und Christus: Eine Kulturgeschichte Roms und des Christentums von den Anfängen bis zum Jahre 325 n. Chr.i*, Afrancke AG. Verlag Bern, Schweiz, 1949.

- HEATHER, Peter, *Empires and Barbarians: Migration Development and the Birth of Europe*, Pan Books, 2009.
- HEATHER, Peter, *Gotlar*, çev: Erkan Avcı, Phoenix Yayınları, İstanbul, 2012.
- HELENE, A. G., *Ortaçağ Efsaneleri*, Çev.: S. B. Çağlayan, İlya Yayınevi, İzmir, 2009, , J. Lindow, *Scandinavian Mythology: An Annotated Bibliography*, Garland Folklore Bibliographies, 13. New York: Garland, 1988.
- HUBERT, Gerhard, *The First Germanic Bible (Gothic Edition): Bishop of the Goths ca. Ulfilas*, Nabu Press, 2011.
- KENDRICK, T.D., *A History of the Vikings*, Charles Scribner Son's, New York, 1930.
- Kitab-ı Mukaddes*, İstanbul, 1997.
- KORTLANDT, Frederik, "The Origin of the Goths", 2000.
- KOSSINNA, Gustaf, "Die Ethnologische Stellung der Ostgermanen," *Indogermanische Forschungen* 7, 1897.
- KOSSINNA, Gustaf, *Die deutsche vorgeschichte eine hervorragend nationale wissenschaft Die Indogermanen. Ein Abriss*, Berlin 1921.
- LOTTER, Friedrich, "Zur Rolle der Donausueben in der Völkerwanderungszeit" *Nitteilungen des Institts für Östreichische Geschichtsforschung*, 1968.
- MANCZAK, Witold, "The Original homeland of the Slavs, *Studia Mythologia Slavica*" XII, 2009.
- MATTHEWS, John & Peter HEATHER, *Goths in the Forth Century*, Liverpool University Press, 1991.
- NORDSTROM, Byron J., *Scandinavia since 1500*. University of Minnesota Press, 2000.
- ROSENBERG, Donna, *Dünya Mitolojisi: Büyük Destan ve Söylenceler Antolojisi*, Çev: Koray Akten, Erdal Cengiz, Atıl Ulaş Cüce, Kudret Emiroğlu, Tuluğ Kenanoğlu, Tahir Kocayiğit, Erhan Kuzhan, Bengü Odabaşı, İmge Yayınevi, Ankara, Ekim 2006,
- TODD, Malcolm, *Everyday Life of the Barbarians Goths, Franks and Vandals*, B.T Batsord Ltd, New York, 1972.
- WOLFRAM, Herwig, *History of the Goths*, University of California Press; First Edition edition, 1990.
- WOLFRAM, Herwig, *The Roman Empire and Its Germanic Peoples*, tns: Thomas Dunlop, University of California Press, Berkeley, 1984.
- ZEISS, Hans, "Die Donaugermanen und ihr Verhæltnis zur römischen Kultur nach der Vita Severini." *Ostbayerische Grenzmarken* 17, 1928.

